

İlmin izzetini muhafaza etmekle ilgili Risale-i Nur'da geçen yerler hakkında bilgi verir misiniz?

İman ve Kur'an hizmetinde temsiliyet büyük önem taşıdığından; hem bildiğiyle amel etmeyenler, hem ilimsiz ve seviyesiz bazı kimselerin dine hizmet adına yaptığı faaliyetler, İslam'a büyük zararlar vermiştir ve vermektedir. Üstad ise bunun farkında olarak ilk başta kendisi daha çocuk iken sinn-i bülüğüdan önce öğrendiği her ilimle amel etmeye çalışmıştır.

Üstad Hazretleri farzlara, sünnetlere, hatta nafilelere bile gösterdiği ehemmiyet, yanında yıllarca birlikte kalmış talebe ve yakınlarının şهادetiyle meşhurdur. Hem takvasıyla bütün günahlardan içtinab etmesi ve hayaline bile getirmemesi, izzetin muhafazası ve ilmin sadece bir bilgi ve malumat olmadığının fiili ispatı hükmündedir. Üstad iman ve manevi ilimlerin aslında ne kadar ağır bir yük olduğunu tek tek amel ederek hayatıyla göstermiştir.

Risale-i Nur'dan geçen **ilmin izzetiyle ilgili** çok yer vardır. Bazı yerleri icmalen zikretmeye çalışalım:

Umum yerlerde namahreme nazar etmemesi; hususan Bitlis'te merhum vali Ömer Paşa hanesinde, hem haliç kıyısında yapılan şenlikte açık saçık kadınlara bakmaması ve başını kaldırmaması ilmin izzeti sebebiyledir.

"Tarih-i hayatımı bilenlere malûmdur. Elli beş sene evvel ben, yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te merhum Vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı adet kızları vardı; üçü küçük, üçü büyük. Ben, üç büyükleri, iki sene beraber bir hanede kaldığımız halde, birbirinden tefrik edip tanımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hatta bir âlim misafirim yanıma geldi, iki günde onları birbirinden fark etti, tanıdı. Herkes ve ben de bu hâle hayret ederdik."

"Bana sordular: 'Neden bakmıyorsun?' Derdim: 'İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor.'"(1)

- Birinci Cihan Harbi'nde Gönüllü Alay Kumandanı olarak esir düştüğü Rusya'da, Çar'ın dayısı olan Nikola Nikolaviç'e karşı ayağa kalkmayarak izzet-i İslamiyeyi muhafaza etmesi...

- **Din ve iman hizmeti hasbi ve müstağni olmalıdır.** Bundan dolayı Üstad'ın istiğna düsturuyla yaptığı bütün şeyler, ilmin izzeti içindir. Bunun örnekleri çok vardır. Hülasa olarak bazıları icmalen zikredelim.

- Zekat, sadaka, fitre, hediye vb. kabul etmemesi... (Çok nadir olarak hediye kabul etmiştir. Hulusi ve Hafız Ali ağabeyler gibi hususi birkaç zattan almıştır.)

"Hem bütün tarih-i hayatımda hediyeleri kabul etmek ve minnet altına girip halkın sadaka ve ihsanlarını almaktan çekindiğimi, benimle arkadaşlık edenler bilirler..."(2)

- Üstadımız, ilmi vasıta-i cerr etmemek için eskiden beri medreselerin âdeti olan cerre çıkmayı^(*) yapmaması... Bunun için küçük iken medreselerden kovulması ve kavga etmesi... Hatta çoğunlukla medresedeki yemekleri yemeyip dağlardaki otlardan yemesi...

"Üstadımız gençliğinde ve hatta çocukluğundan itibaren izzet-i ilmiyeyi muhafaza için şiddetle halktan istiğna ediyordu..."(3)

- Kanaat düsturu ile kimseye muhtaç olmayıp ilmin izzetini muhafazaya çalışması...

- Maaş ve ücretlere tenezzül etmeyip, imamlık vesikası için müracaat etmemesi ve istida (*dilekçe*) vermemesi. Darü'l-Hikmet'ten aldığı maaşın büyük kısmını millete Risale-i Nur'un ve başka kitapların basımı ve mecanen dağıtılmasıyla manen halka iade etmesi...

"Yalnız bir iki sene Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiyede dostlarımla icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum, o parayı da mânen millete iade ettik..."(4)

"...Dedi ki: Maaştan bana kut-u lâyemut caizdir; fazlası millet malıdır. Bu suretle millete iade ediyorum..."(5)

- Siyasete girmemesi ve kendini zenginlerden, siyasetçilerden ve yöneticilerden uzak tutması...

- Mebusluk teklifini reddetmesi...

- Üç yüz lira maaş ile Kürdistan'a ve vilayat-ı şarkıyeye, Şeyh Sünusî yerine vaiz-i umumî teklifini kabul etmemesi...

- İstanbul'da boğaza nazır Said Halim Paşa yalısını reddetmesi...

"M. Kemal Paşa, ... Ve Bedüzzaman'a mebusluk, hem Dârü'l-Hikmet'teki eski vazifesini, hem şarkta Şeyh Sünusî'nin yerine vaiz-i umumî, hem bir köşk tahsisi gibi teklifler yapar."(6)

- İhlas, maddi ve manevi tüm ücretlerden istiğna etmektir. Onun için ihlası kıran tüm unsurlar ilmin izzetini de kırar. Bu unsurların hepsinden uzak kalarak hizmet-i imaniyeyi hiçbir şeye alet etmemiştir...

- Kabrinin gizli olmasını istemesi...

- Elini öptürmemesi ve bir teveccüh beklememesi... Kendine makam vermemesi...

- Bütün dünyasını bir sepete sığdırması. Vefat ederken 36 kilo olması. On senede 100 banknot ile idare etmesi. Bazı günde 40 para ile geçinmesi. Ehl-i ilmin kıyafetini giymemesi. Bazen cübbesinde 70, şalvarında 50 yama olması. Vefat ettiğinde bir evinin bile olmaması. İlmi izzetini muhafaza ettiğinin bir delilidir.

- Kimseye minnet etmemesi... Kendi ilaçlarını ve ihtiyaçlarını hatta kendi kitaplarını dahi kendi parasıyla alması...

"Yakinen biliyoruz ki; Kastamonu'da buldukları zaman, oturdukları evin icarını vermek için yorganını sattılar da yine hiçbir suretle hediye kabul etmediler. Hem Üstadımız, tekellüf ve taazzumdan asla hoşlanmaz ve talebelerinin dahi tekellüf kaydından âzade olmalarını emreder."(7)

- Kimseye izhar-ı hacet etmeyip, kendisine gelen hediye veya yemeklere ya parasını veya bir karşılık vermesi. Hatta öyle bir vaziyete gelir ki; Cenabı Hakk'ın bir lütfu olarak karşılıksız bir şey alsa veya parasını vermese mutlaka hasta olmuştur. Bunun çok nünuneleri vardır.

"Bu halin, şimdiki ihtiyarlık ve zayıflık zamanında devam edebilmesi için, Cenab-ı Hakk'ın rahmetiyle o istiğna düsturu hastalığa inkılap etti. Yani mukabilsiz bir lokma alsa, derhal hasta olur."(8)

- Zalimlere boğun eğmediği için 17 defa zehirlenmesi ve 28 yıl hapislerde tevkif edilmesi...

"Çünkü belki bütün dünyaya muhalif olarak fakr-ı haliyle beraber izzet-i ilmiyeyi muhafaza için ölümden beter musibetlere karşı göğüs geren..."(9)

- Medresede dahi kimsenin hakaret edilmesine, küçümsenmesine veya hafife alınmasına hatta emir-vari konuşulmasına tahammül etmemesi...

"Hâlet-i fitriyeleri icabı, daima izzetini (HAŞİYE) koruması ve hatta âmirâne söylenen küçük bir söze dahi tahammül edememesi, medreseden ayrılmasına sebep oldu."

(HAŞİYE): Molla Said'de küçük yaşta görülen bu izzet, nefse muhabbetten gelmiyordu. Kader-i İlahi, istikbalde ilâ-yı kelimetullah vazifesini inayetiyle vereceği bir abdine, o vazifeyi bihakkın ifası için lazım olacak hasletlerden biri olan izzet-i ilmiyeyi vermişti. Molla Said, henüz o zaman bunun mahiyet ve hikmetini belki bilemiyordu; fakat zaman gösterdi ki, şimdi muhteşem bir ağaç mahiyetini alan Risale-i Nur'un muazzam ve geniş hizmetinin levazimatından olan izzet-i ilmiyeyi, Cenâb-ı Hak, Molla Said'in ruhunda, ta o zaman küçük bir çekirdek olarak derc etmişti."(10)

- Üstad ayrıca mütekebbirlere karşı da ilmin izzetini muhafaza etmiştir.

"İşte bana Kürd diyen ve ittiham eden, zahir hamiyetperverlik gösteren sahtekârlar, bu millete ne gibi hizmet ettiklerini gösterebilirler. Bu firavuncukların enaniyetini kabartan mahviyetkârane söz söylemek caiz olmadığından, bilmeceburiye o mütekebbirlere karşı izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için, söylenmeyecek ve izharı münasib olmayan uhrevî hizmetlerimi Cenab-ı Hakk'ın afvına güvenerek izhar ettim."(11)

Burada önemli bir hususa dikkat edilmelidir. Müstağni-i alel ıtlak olan Zat-ı akdes'in

"Samed" isminin bir cilvesi olan **istiğna düsturu**, suni bir düstur olmadığı ciddi sebeplere mebni olduğu [İkinci Mektup'ta](#) izah edilmiştir.

Üstad'ın iktisadı ve kanaati onda, hiçbir zaman cimriliğe ve hissete dönüşmemiştir. Ayrıca onun fakirliği iffetine, haysiyetine ve izzetine dokunmamıştır. Ve bu izzet ve vakarı, gurura, hodfüruşluğa, kibre ve enaniyete inkılab etmemiştir.

"Evet, bu zamanda dinsizlik hesabına, benlikleri firavunlaşmış derecede ve imana ve Risale-i Nur'a hücumları zamanında onlara karşı tedafü' vaziyetimizde tevazu ve mahviyet göstermek, büyük bir cinayet ve hıyanettir. Ve o tevazu, tezellül hükmünde bir ahlak-ı rezile olur. Onlara karşı izzet-i diniyeyi ve şerafet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için kahramancasına bir sebat bir kuvve-i maneviyeyi göstermek, acaba hiçbir vecihle hodfüruşluk olur mu?"(12)

Dipnotlar:

1) bk. [Emirdağ Lahikası-I, 204. Mektup.](#)

2) bk. [age.](#)

(*) **CERRE ÇIKMA:** Eski zamanda medrese talebelerinin, mübarek üç aylar olan Receb, Şaban ve Ramazanda köylere dağılıp halka, ahaliye dini nasihatlarla bulunmak, namaz kıldırmak veya müezzinlik etmek suretiyle para ve erzak toplamaları.

3) bk. [Emirdağ Lahikası-II, 141. Mektup.](#)

4) bk. [Mektubat, On Altıncı Mektup.](#)

5) bk. [Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı.](#)

6) bk. [age.](#)

7) bk. [age., Kastamonu Hayatı.](#)

8) bk. [Emirdağ Lahikası-II, 141. Mektup.](#)

9) bk. [Kastamonu Lahikası, 41. Mektup.](#)

10) bk. [Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı.](#)

11) bk. [Barla Lahikası, 192. Mektup.](#)

12) bk. [Emirdağ Lahikası-II, 93. Mektup.](#)